

ანა ღვინიაშვილი,
საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს
სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორანტი
ხელმძღვანელი – ასოც. პროფ. ეკატერინე გელიაშვილი

რეზიუმე

საზოგადოებაში ხშირია შშმ პირებისა და ბავშვების საცეკვაო შესაძლებლობების მიმართ მცდარი შეხედულებები, სტიგმები და უარყოფითი წინასწარი განწყობები. ხშირად შშმ პირები დისკრიმინაციის მსხვერპლი ხდებიან და ეზღუდებთ ცეკვის სწავლების ლეგიტიმური უფლება. სწორედ აღნიშნული გამოწვევის საპასუხოდ, შემუშავდა „ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის ინოვაციური მოდელი“.

2020 წელს, COVID-19-ის პანდემიის პერიოდში, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ზიანის შემცირების მიზნით შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტში განხორციელდა კვლევითი პროექტი: „სტუმრად ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილებზე“, რამაც არაჩვეულებრივი შედეგები აჩვენა პროექტის განხორციელებისას და მომდევნო პერიოდშიც. ამას ადასტურებს ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის მოდელის ხარისხის კვლევა.

ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილის მოდელის

ხარისხის კვლევა

საკვანძო სიტყვები: ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის მოდელი, COVID 19-ის პანდემია, დისტანციური სწავლება

„ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის ინოვაციური მოდელი“ ძირითადად ეფუძნება ქორეოგრაფიულ პედაგოგიკას, ინკლუზიური განათლების მეთოდოლოგიას და საკუთარ პედაგოგიურ პრაქტიკას. აღნიშნული გაკვეთილის მოდელი არის სოციალური და ამასთან ერთად აქვს თერაპიული დატვირთვა.

ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის მიზანია: ადაპტირებულ და პოზიტიურ სასწავლო საცეკვაო გარემოში შეზღუდული და შეზღუდავი შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეების საბაზო საცეკვაო უნარების სისტემური განვითარება, ქორეოგრაფიული დადგმების განხორციელება, ცეკვის საშუალებით მოსწავლეების სხეულის, გონებისა და სულის ჰარმონიზაცია.

ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის მოდელის ღირებულებებია: მოსწავლეების საბაზო საცეკვაო უნარების განვითარება და მასზე დაფუძნებით ქორეოგრაფიული დადგმების განხორციელება; გაკვეთილს ერთდროულად აქვს, როგორც სოციალური, ასევე თერაპიული დატვირთვა; შესაძლებელია მუშაობა ჯგუფურად და ინდივიდუალურად; გაკვეთილის მოდელით მუშაობა ინტეგრირებულ/ინკლუზიურ საცეკვაო ჯგუფებში.

ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილზე სწავლების პრინციპებია: შშმ პირებთან მიმართებაში ცრურწმენებისგან გათავისუფლება. მათი განსხვავებული საცეკვაო შესაძლებლობების აღიარება და დაფასება; მოსწავლის ფსიქოლოგიური და ფიზიკური უსაფრთხოების დაცვა; მოსწავლის ასაკობრივი, პიროვნული თავისებურებებისა და ინდივიდუალური საცეკვაო შესაძლებლობების გათვალისწინება; სწავლებისას ვეყრდნობით მოსწავლის ძლიერ მხარეებს და ვითვალისწინებთ აღქმულ დეფიციტებს; სასწავლო მიზნები (მოკლევადიანი და გრძელვადიანი) უნდა იყოს რეალისტური და განხორციელებადი; სწავლებისას ვიცავთ კომპლექსურობას, თანდათანობითობას და სისტემატურობას; საცეკვაო ლექსიკისა და ტექსტის ადაპტირება მოხდეს მოსწავლესთან თანამშრომლობის გზით და არა პედაგოგ-ქორეოგრაფის ერთპიროვნული გადაწყვეტილებით; მოსწავლის სწავლის სტილის (სმენითი, ვიზუალური თუ კინესთეტიკური) გათვალისწინებით უნდა გამოვიყენოთ მასზე ორიენტირებულ მრავალფეროვანი მიდგომები.

ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილზე სწავლების მრავალფეროვანი მიდგომებია: ჰოლისტიკური მიდგომა; განვითარებაზე ორიენტირებული მიდგომა; შესაძლებლობებზე დაფუძნებული მიდგომა; ემოციურ და კოგნიტიურ ჩართულობაზე ორიენტირებული მიდგომა; მულტიმოდალური მიდგომა; თერაპიული მიდგომა.

ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის სტრუქტურა: ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილი არის აგებული ლოგიკურ-სტრუქტურირებულ ქარგაზე, სადაც თითოეული ნაწილი მარტივიდან რთულისაკენ

ვითარდება და თვისობრივად ერწყმის ერთმანეთს. გაკვეთილი უპირველეს ყოვლისა, მიმართულია საცეკვაო უნარების განვითარებაზე და მასზე ორიენტირებული მიზნების განხორციელებაზე. სრული ქორეოგრაფიული გაკვეთილის ხანგრძლივობა შეადგენს მინიმუმ 40 წუთს, მაქსიმუმ – 90 წთ.

გაკვეთილის შემადგენელი ნაწილებია: I – საცეკვაო მოსამზადებელი სავარჯიშოები (ხანგრძლივობა: 10-20 წუთი); II – საცეკვაო განმავითარებელი ვარჯიშები და თამაშები (ხანგრძლივობა: 15-30 წუთი); III – საეტიუდო მუშაობა (ხანგრძლივობა: 15-30 წუთი); IV – რეფლექსია (ხანგრძლივობა: 5-10 წუთი).

ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის მოდელის დისტანციურ ფორმატზე ადაპტირება, მისი ფორმისა და შინაარსიდან გამომდინარე, აქტუალური გახდა 2020 წელს, COVID 19-ის პანდემიის პერიოდში, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ზიანის შემცირების მიზნით. აღსანიშნავია, რომ Covid-19-ის პანდემია საფრთხეს უქმნიდა საზოგადოების ყველა წევრს, თუმცა მისი შედეგები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებზე განსაკუთრებულად აისახა. მომეტებული რისკის წინაშე აღმოჩნდნენ ისინი, რომლებსაც აქვთ ფიზიკური, მენტალური, ფსიქიკური და სენსორული ჯანმრთელობის პრობლემები. მით უფრო, ვინც ყოველდღიურ ცხოვრებაში დახმარებას საჭიროებს.

ჩვენ ვიცით, რომ „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვა საქართველოს კონსტიტუციური და საერთაშორისო ვალდებულებაა. გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის თანახმად, მონაწილე ქვეყნები ვალდებული არიან, უზრუნველყონ ამ პირთა დაცვა და უსაფრთხოება „სარისკო სიტუაციებში“, რაც, თავის მხრივ, მოიცავს პანდემიასაც. ასევე, მნიშვნელოვანია, რომ Covid-19-თან ბრძოლის გეგმებში სახელმწიფომ გაითვალისწინოს მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) ვალდებულებები, რომ „არავინ დარჩეს ყურადღების მიღმა“ („Leave no one behind“)¹.

კოვიდთან ადაპტაცია და მასთან თანაცხოვრების სწავლა ყველა ადამიანისთვის აუცილებლობა გახდა. სხვადასხვა მკვლევარებს კი, პანდემიის შედეგების განსაზღვრა და მასზე აქტიური მუშაობა მოუწიათ. სწორედ ამიტომ, შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტში განხორციელდა კვლევითი

¹ სვიმონიშვილი, COVID-19, 2021, გვ. 4.

თი პროექტი: „სტუმრად ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილზე“.

კვლევითი პროექტის მიზანია: „ინკლუზიური ცეკვის საავტორო გაკვეთილის მოდელის“ დისტანციურ ფორმატზე ადაპტირება, მისი ხარისხის კვლევა, ცეკვის სპეც. პედაგოგებისთვის პრაქტიკული რეკომენდაციების შემუშავება და აღნიშნული გაკვეთილის მოდელის ფართო მასშტაბით დანერგვის საჭიროების განსაზღვრა.

კვლევითი პროექტის მეთოდოლოგია: კვლევა განხორციელდა ონლაინ ფორმატში. ოთხი თვის განმავლობაში (01.05.2020 -31.08.2022). გაკვეთილები ტარდებოდა კვირაში სამჯერ, შერეული სწავლების ფორმატით, სადაც ჩართული იყვნენ სხვადასხვა ასაკის და შეზღუდვის მქონე ბენეფიციარები: 12 წლის – დაუნის სინდრომის მქონე და დასწავლის უნარის დარღვევით; 15 წლის – სმენადაქვეითებული და დასწავლის უნარის დარღვევით; 29 წლის – ცერებრული დამბლით და დასწავლის უნარის დარღვევით; 30 წლის – დასწავლის უნარის დარღვევით.

პროექტის შინაარსიდან გამომდინარე, ყოველ მესამე გაკვეთილს ესწრებოდნენ დამკვირვებელ-რესპონდენტები და აფასებდნენ საგაკვეთილო პროცესს. გარდა ამისა, გამოკითხვა ჩატარდა ჩაღრმავებული ინტერვიუს მეთოდით. გაკეთდა ყოველი მესამე გაკვეთილის ვიდეო ჩანაწერი და გაიშიფრა საგაკვეთილო პროცესი.

პროექტის განმავლობაში მუშაობა მიმდინარეობდა ხუთი საცეკვაო უნარის განვითარებაზე: 1. საცეკვაო მოძრაობის აღქმა; 2. საცეკვაო მოძრაობის გამეორება; 3.საცეკვაო მოძრაობის დასწავლა; 4. საცეკვაო მოძრაობისას მუსიკის ტემპისა და რიტმის შეგრძნება; 4. საცეკვაო იმპროვიზაციის შექმნა. გაკეთდა პრე და საბოლოო ინდივიდუალური შეფასებები, როგორც ქულობრივი, ასევე განმავითარებელი.

კვლევითი პროექტი მოიცავს ორ კომპონენტს: 1. რაოდენობრივს 2. თვისებრივს. თვისებრივი კვლევის ანალიზი დაყოფილია ანკეტაში დასმული კითხვების მიხედვით.

კვლევითი პროექტის დამკვირვებელი, რესპონდენტები იყვნენ: შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქორეოგრაფიული მიმართულების პროფესორ-მასწავლებლები, სტუდენტები, კურსდამთავრებულები (ქორეოგრაფები) და მოსწავლე ბენეფიციარების მშობლები. სულ გამოიკითხა: 25 დამ-

კვირვებელ-რესპონდენტი. აქედან – 4 მშობელი, 16 ქორეოგრაფიული დარგის სპეციალისტი (პროფესორ-მასწავლებელი და სტუდენტი).

რაოდენობრივი კვლევის შედეგების ანალიზი: ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილზე მოსწავლის სწავლა/სწავლების პროცესში ჩართულობის შესაძლებლობის შეფასებისას, რესპონდენტების 96% ეთანხმებოდა, რომ მოსწავლეები სრულად ერთვებიან სწავლა/სწავლების პროცესში და მხოლოდ ერთმა მშობელმა აღნიშნა, რომ ნაწილობრივ მოხერხდა მისი შვილის ჩართვის უზრუნველყოფა. **კითხვაზე:** ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილი იძლევა მოსწავლის ინდივიდუალური საცეკვაო უნარების განვითარების შესაძლებლობას? – პასუხები შემდეგნაირად განაწილდა: 1. შესაძლებელია, ძალიან კარგად განვითარდეს მოსწავლის საბაზო საცეკვაო უნარები – 72%; 2. შესაძლებელია ნაწილობრივ განვითარდეს მოსწავლის საბაზო საცეკვაო უნარები – 28%; 3. არ განვითარდება მოსწავლის საბაზო საცეკვაო უნარები 0%. **კითხვაზე:** გაკვეთილზე იქმნება თუ არა პოზიტიური სასწავლო-საცეკვაო გარემო? გამოკითხულთა 100% ეთანხმება, რომ ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილებზე იქმნება პოზიტიური სასწავლო გარემო. **კითხვაზე:** ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილის პროცესში, იქმნება თუ არა ტექნიკური პრობლემები? პასუხები ასე განაწილდა: 1. არ იქმნება ტექნიკური პრობლემა – 20%; 2. ნაწილობრივ იქმნება ტექნიკური პრობლემა – 28%; 3. ძალიან ხშირად იქმნება ტექნიკური პრობლემა – 52%. **კითხვაზე:** გაკვეთილი იძლევა პედაგოგ-ქორეოგრაფის შემოქმედებითი განვითარების შესაძლებლობას? გამოკითხულთა 100% ეთანხმება, რომ ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილი იძლევა პედაგოგ-ქორეოგრაფის შემოქმედებითი განვითარების შესაძლებლობას. **კითხვაზე:** ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის რომელი ნაწილი არის ყველაზე საინტერესო? – პასუხები ასე განაწილდა: 1. საეტიუდო მუშაობა (საცეკვაო მოძრაობებისა და კომბინაციების სწავლა-სწავლების პროცესი) – 8%; 2. საცეკვაო განმავითარებელი აქტივობები – 24%; 3. ყველა ნაწილი თანაბრად საინტერესოა – 68%.

გამოკითხული ქორეოგრაფების 100% ეთანხმება, რომ ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილის მოდელი, შესაძლებელია დაინერგოს სახელოვნებო და საგანმანათლებლო სექტორებში.

გამოკითხული მშობლების 96% აცხადებს, რომ ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილებს ჰქონდათ პოზიტიური შედეგი, რამაც მოლოდინსაც კი გადააჭარბა. გამოკითხული მშობლების 96% აცხადებს, რომ მათი შვილი მოუთმენლად ელოდებოდა ყველა გაკვეთილზე ჩართვას, მხოლოდ ერთმა მშობელმა აღნიშნა, რომ ზოგჯერ ეზარებოდა ჩართვა. გამოკითხული მშობლების 100% აცხადებს, რომ მათი შვილი ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილის შემდეგ ძალიან კარგ განწყობაზე დგებოდა და ბედნიერი იყო მთელი დღის მანძილზე. გამოკითხული მშობლების 96% აცხადებს, რომ მათი შვილი ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილზე მიღებულ ცოდნას მუდმივად ამჟღავნებდა, როგორც ოჯახში აგრეთვე საზოგადოებაში. მხოლოდ ერთმა მშობელმა აღნიშნა, რომ მისი შვილი თავის ცოდნას ამჟღავნებდა მხოლოდ ოჯახში და ერიდებოდა საკუთარი თავის გამოხატვა საზოგადოებაში. გამოკითხული მშობლების 100% აცხადებს, რომ აუცილებლად ისარგებლებენ მომავალშიც ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილის სერვისით თუ იქნება ამის საჭიროება და შესაძლებლობა.

თვისებრივი კვლევის ანალიზი (გამოკითხული მშობლების მოსაზრებები):

ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილების შედეგებზე, თავდაპირველად მშობლებს არ ჰქონდათ განსაკუთრებული მოლოდინი. მეტიც, ისინი სკეპტიკურად უყურებდნენ სწავლების პროცესს და მხოლოდ პედაგოგთან კომუნიკაციის მიზნით ჩართეს შვილები აღნიშნულ პროექტში. ფიქრობდნენ, რომ მათი შვილები იზოლაციისას გაერთობოდნენ და დროს შინაარსიანად გაატარებდნენ. „გაკვეთილებზე ჩართვის პროცესში საგრძნობლად გაუმჯობესდა ჩემი შვილის მსხვილი მორტორიკა, სივრცეში ორიენტაცია, საცეკვაო უნარები და კომუნიკაცია. ასევე, მკვეთრად გაიზარდა მისი შემოქმედებითი უნარები, ფანტაზია და მოტივაცია“. – აცხადებს ერთ-ერთი მშობელი (რესპონდენტი 1). ის, ასევე ამახვილებს ყურადღებას, მგზავრობასთან დაკავშირებულ სიძნელებებზე, რაც გარკვეულწილად მისი, როგორც მშობლის შეფოთვის მიზეზია და დისტანციური გაკვეთილები არის უკეთესი, ალტერნატიული ვარიანტი.

ყველა მშობელი ცალსახად აღნიშნავს, რომ გოგოები ძალიან დიდი ხალისით ერთვებოდნენ გაკვეთილებზე და ამისათვის საგანგებოდ ემზადებოდნენ, როგორც გარეგნულად (იპრანჭებოდნენ)

ასევე ფსიქოლოგიურად. პედაგოგის დავალებების შესრულებისას ძალიან ხალისობდნენ და საკუთარი ფანტაზიით, დამოუკიდებლად ქორეოგრაფიულ იმპროვიზაციებსაც კი დგამდნენ. ეს მომენტი ოჯახის წევრებისთვის სიხარულის მომტანი იყო. „გაკვეთილს ჰქონდა ძლიერი დადებითი ემოციური მუხტი, რაც მთელი დღის განმავლობაში უნარჩუნდებოდათ პოზიტიურ განწყობას“. (რესპ.2).

ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილებზე, ზოგიერთი მშობელი შვილს ეხმარებოდა ფიზიკური და სენსორული სირთულეების დაძლევაში. ასეთმა მიდგომამ ძალიან კარგი შედეგი გამოიღო ბენეფიციარი მოსწავლეების ჩართულობის და განვითარების თვალსაზრისით. მათ, ამ შემთხვევაში, ცეკვის სწავლის მოტივაცია კიდევ უფრო გაეზარდათ. მაგალითად, სმენადაქვეითებული მოსწავლის მშობელი აღნიშნავს, რომ „ბავშვმა ისწავლა მუსიკის ყურადღებით მოსმენა და თავისი სმენით, შეგრძნებებით, სადაც არ უნდა ყოფილიყო, მინდორში თუ ზღვის ნაპირზე, დამოუკიდებლად დგამდა მცირე ფორმის ცეკვებს“ (რესპ.3).

უნდა ითქვას ისიც, რომ ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილებზე ერთვებოდა მძიმე ინტელექტუალური შეზღუდვის მქონე ბენეფიციარი მოსწავლე, რომელიც თავისი მდგომარეობიდან გამომდინარე სისტემატურად და თანმიმდევრულად ვერ ესწრებოდა გაკვეთილებს. სწავლა/სწავლების პროცესშიც ნაწილობრივ იყო ჩართული. ის ძირითადად პასიური ფორმით იღებდა მონაწილეობას, მაგრამ მიუხედავად ამისა, მშობელი თვლიდა, რომ „მისთვის მაინც სასარგებლო იყო ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილებზე დასწრება“ (რესპ. 4).

ამდენად, მშობლების სკეპტიკური დამოკიდებულება შეიცვალა ცეკვის დისტანციური სწავლებისადმი და მათი შეფასებები გახდა პოზიტიური. უფრო მეტად აღიარეს საკუთარი შვილების გონებრივი, ფიზიკური და საცეკვაო შესაძლებლობები და გაუჩნდათ მომავლის რწმენა, რომ პირისპირ ფორმატში მუშაობაზე გადასვლისას, უკეთეს შედეგზე გავიდოდნენ. გამოხატავენ მადლიერებას, მზაობას და მხარდაჭერას მსგავსი პროექტების მიმართ. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ერთ-ერთმა ყველაზე მოტივირებულმა ბენეფიციარმა მოსწავლემ, თამარ ნავერიანმა ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილზე, რეფლექსიის დროს, როდესაც დამკვირვებელი რესპონდენტი ესწრებოდა, ხმამაღლა განაცხადა: „მე აქამდე არასდროს მიცეკვია და ცეკვამ მაპოვნინა საკუთარი თა-

ვი!“. დღესდღეობით თამარი არის ინკლუზიური საცეკვაო სკოლა „ანისის“ მოსწავლე და მოქმედი მსახიობი მოცეკვავე. ის აქტიურ მონაწილეობას იღებს ინკლუზიური ცეკვის პროექტებსა და სპექტაკლებში.

თვისებრივი კვლევის ანალიზი (ქორეოგრაფიული დარგის სპეციალისტები და სტუდენტების მოსაზრებები):

მშობლების მსგავსად, ქორეოგრაფიული დარგის სპეციალისტები და სტუდენტებიც აცხადებდნენ იმავეს რომ სანამ ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილს დაესწრებოდნენ, სკეპტიკურად იყვნენ განწყობილნი დისტანციური ფორმით შშმ პირების ცეკვაში ჩართულობის შესახებ. რადგან, პრაქტიკამ აჩვენა, რომ ცეკვის დისტანციური სწავლება არა თუ შშმ პირებთან, არამედ ქორეოგრაფიული მიმართულების სტუდენტებთანაც კი ძალიან გაჭირდა. „რაც ვნახე, მოლოდინს გადააჭარბა. ძალიან კარგად და საინტერესოდ წარიმართა ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილი“ (რესპ. 1) – აცხადებს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ლექტორი.

„ძალიან დიდი პოზიტიური ენერგეტიკა მოდიოდა, როგორც პედაგოგისგან, აგრეთვე მოსწავლეებისგან“ (რესპ. 2) – აცხადებს ერთ-ერთი რესპონდენტი.

დამკვირვებელი რესპონდენტები მიიჩნევდნენ, რომ ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილზე პედაგოგის როლი ძალიან დიდია. ფაქტობრივად, მასზეა დამოკიდებული მოსწავლეების მოტივაციის ამაღლება და მათი ჩართვის ხარისხი. გარდა ამისა, „მეთოდებს, რასაც პედაგოგი იყენებს, არის ზუსტად მორგებული ინკლუზიურ სწავლებაზე“ (რესპ. 3).

ყურადღების მიღმა არ დარჩენილა გაკვეთილის კარგად გააზრებული სტრუქტურა და მრავალფეროვანი შინაარსი. როგორც, მისი სოციალური, აგრეთვე თერაპიული დატვირთვა. „ვფიქრობ, რომ ამგვარი გაკვეთილები სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია იზოლაციაში მყოფი შშმ პირებისათვის“ (რესპ. 4) – ამბობს ქორეოგრაფი.

ერთ-ერთ რესპონდენტს იმდენად მოეწონა გაკვეთილზე ახსნილი და შესრულებული საცეკვაო განმავითარებელი აქტივობები, რომ გადაწყვიტა თავადაც მოსინჯოს და გამოიყენოს საკუთარ ქორეოგრაფიულ პრაქტიკაში. გაცდნენ გაკვეთილის რეფლექსიის დადებით მხარეზე, როდესაც მოსწავლეები თავისუფლად აზი-

რებდნენ საკუთარ კრიტიკულ მოსაზრებებს და სურვილებს, რაც დაკავშირებულია უშუალოდ საგაკვეთილო პროცესთან და არ მო-
იაზრებს განყენებულ თემებს.

დაბოლოს, საბალეტო სტუდიის ქორეოგრაფმა განაცხადა: „ვფიქრობ, რომ არა მხოლოდ კარიერაში, არამედ ჩემს ცხოვრე-
ბაშიც მნიშვნელოვანი გარდატეხა მოახდინა ინკლუზიური ცეკვის
დისტანციური გაკვეთილის ნახვამ. უპირველეს ყოვლისა, შემეცვა-
ლა დამოკიდებულება შშმ პირების საცეკვაო შესაძლებლობების
მიმართ. გარდა ამისა, გამიჩინდა სურვილი გავხდე ცეკვის სპეცია-
ლური პედაგოგი და ჩემი საბალეტო სტუდია გავხადო ინკლუზიუ-
რი“ (რესპ. 8).

უთუოდ უნდა ითქვას, რომ პროექტში: „სტუმრად ინკლუზიუ-
რი ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილებზე“ მონაწილეობის შემდეგ,
აღნიშნულმა რესპონდენტმა გაიარა ცეკვის სპეც.პედაგოგის ტრე-
ნინგი და საკუთარი საბალეტო სტუდია გახდა ინკლუზიური. ამჟა-
მად ტიპური განვითარების მქონე მოსწავლეებთან ერთად წარ-
მატებით ასწავლის კლასიკურ ცეკვას აუტისტური სპექტრის მქონე
რამდენიმე ბავშვს და აქტიურად უჭერს მხარს ინკლუზიური ცეკვის
განვითარების პროცესს.

კვლევითი პროექტის დასკვნა: კვლევითმა პროექტმა – „სტუმ-
რად ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურ გაკვეთილებზე“, პანდემიის
პერიოდში დიდი გამოხმაურება გამოიწვია შშმ პირთა თემში, ქო-
რეოგრაფიული დარგის სპეციალისტებში და სოციალურ სივრცეში.
მუშაობის პროცესი იყო გამჭვირვალე და შედეგები თვალსაჩინო
ყველა დაინტერესებული პირისთვის, განსაკუთრებით კი დარგის
სპეციალისტებისთვის. გაკვეთილის პროცესში და მის მიღმა შექ-
მნილი ვიდეო და ფოტო მასალა სოციალურ სივრცეში ციფრული
ინდივიდუალური „პორტფოლიოების“ ფორმით ზიარდებოდა,
რამაც დიდი დაინტერესება გამოიწვია საზოგადოების მხრიდან.
თითოეული მოსწავლე ბენეფიციარის ზრდა-განვითარება იყო
აშკარა და საინტერესო ყველასათვის, ვინც თვალს ადევნებდა
პროცესს. დავინახეთ, რამხელა ნიჭიერება შეიძლება არსებობდეს
შებლუდული შესაძლებლობების მიღმა, თუ შევქმნით უბარიერო
სასწავლო პირობებს.

ჩვენს მიერ ჩატარებულმა მცირე ფორმის რაოდენობრივმა
კვლევამ პასუხი გასცა 10 საკვანძო კითხვას, რამაც გვაჩვენა მილ-
წეული შედეგები და გამოააშკარავა პრობლემებიც. ეს ძირითადად

დაკავშირებული იყო სწავლების ტექნიკურ მხარესთან. დადასტურდა ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილის საჭიროება შშმ პირების იზოლაციის პერიოდში და ცეკვის სპეც. პედაგოგებისთვის შემუშავდა პრაქტიკული რეკომენდაციები.

აღსანიშნავია, რომ კვლევითი პროექტის დასრულების შემდეგ „ინკლუზიური ცეკვის გაკვეთილის საავტორო მოდელმა“ 2021 წელს გაიმარჯვა გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) სწრაფი განვითარების ლაბორატორიის პანდემიური გამოგონებების კონკურსში და მოიპოვა პირველი საპრიზო ადგილი. ამ პერიოდთან გაკვეთილის მოდელი არის ქართული გამოგონებების მუზეუმში დაცული, რაც ძალზედ საამაყო ავტორისთვის.

გარდა ამისა, „ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილის საავტორო მოდელით“ მუშაობა მიმდინარეობს ინკლუზიური თეატრალური სკოლა-სტუდია „აზდაკის ბაღში“ და ინკლუზიური საცეკვაო სკოლა „ანისში“. არსებობენ შშმ მოსწავლეები, რომლებსაც სახლიდან გაუსვლელად ესაჭიროებათ ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილების სერვისი და კვლავ მოთხოვნადია.

2021 წელს კი USAID-ის საგრანტო პროექტის – „საქართველოს მაღალმთიან სოფლებში ინკლუზიურ ხელოვნებასა და სოციალურ სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა“ ფარგლებში, საქართველოს 5 რეგიონში მცხოვრებ 60 შშმ ბავშვს დრამთერაპიასა და მუსიკათერაპიასთან ერთად, მიეწოდათ ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილების სერვისი. აღნიშნული გაკვეთილის წარმატებული მოდელი და კვლევითი პროექტის შედეგად მიღებული გამოცდილება თერაპევტებისთვის, ივანე (ბაჩო) გაბრუაშვილის და თამარ ჟორდანიასთვის, გახდა მამოტივირებელი ფაქტორი, მოეხდინათ საკუთარი სავარჯიშოების ადაპტირებაც დისტანციურ ფორმატში. რამაც ისეთივე წარმატებით იმუშავა, როგორც „ინკლუზიური ცეკვის დისტანციურმა გაკვეთილებმა“.

„ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილის მოდელის“ აპრობაცია ამ დრომდე შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე 100-მდე მოსწავლესთან მოხდა. მოდელი თანდათან იხვეწება, იქმნება ახალი ციფრული სასწავლო რესურსი და შშმ პირთა თემში არ კარგავს აქტუალობას.

პრაქტიკული რეკომენდაციები ცეკვის სპეციალურ პედაგოგს: დისტანციური სწავლებისას უზრუნველყოფილი უნდა იყოს მაღალი ხარისხის ინტერნეტი, რათა ტექნიკურმა ხარვეზებმა არ შეა-

ფერხოს საგაკვეთილო პროცესი; ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილი სასურველია ცეკვის სპეც.პედაგოგმა ჩაატაროს საცეკვაო დარბაზში და არა სახლის პირობებში; სწავლებისას გაკვეთების გამოყენება არ არის რეკომენდებული. სასურველია კომპიუტერით მუშაობა, რათა გამოსახულება გარკვევით ჩანდეს და აღიქმებოდეს; დისტანციური გაკვეთილის ხანგრძლივობა არ უნდა აღემატებოდეს 35-40 წუთს; სწავლა/სწავლების პროცესში მაქსიმალურად დავიცვათ მოსწავლის ფსიქოლოგიური და ფიზიკური უსაფრთხოება; სწავლებისას არ გამოიყენოთ ნეგატიური დასჯის მეთოდი და დაიცავით ეთიკის წესები; დადებითი განმამტკიცებელი, საგაკვეთილო პროცესი, სასურველია არ იყოს კვებითი ფორმის და იყოს სიტყვიერი, საგნობრივი ან ციფრული; საგაკვეთილო პროცესი უნდა იყოს წინასწარ დაგეგმილი და მაქსიმალურად ორგანიზებული; დისტანციური სწავლებისას მოხდეს დროის სწორი მენეჯმენტი და საცეკვაო აქტივობები მარტივიდან რთულისაკენ ლოგიკურად გადანაწილდეს; ინტეგრირებულ საცეკვაო ჯგუფში რეკომენდებულია მაქსიმუმ 10 მოსწავლის დასწრება; ინტეგრირებულ საცეკვაო ჯგუფში დისტანციური სწავლებისას რეკომენდებულია მუშაობა 10 წლის ზევით ასაკის მოსწავლეებთან; სასწავლო პროგრამის შედგენისას გაითვალისწინეთ მოსწავლეების სურვილები, რაც შეიძლება ეხებოდეს საყვარელი ცეკვის შესწავლას ან საგაკვეთილო პროცესში მუსიკის გამოყენებას; გაკვეთილის დაწყებამდე საჭიროა წინასწარ მომზადდეს სასწავლო რესურსები; გაკვეთილის დაწყებისას მოსწავლეებთან წარიმართოს 5 წუთიანი დიალოგი და განაწყეთ ისინი პოზიტიური სასწავლო-საცეკვაო პროცესისთვის; პედაგოგმა სასწავლო ინსტრუქციები გასცეს მკაფიოდ და დამაჯერებლად, რათა მოსწავლეებისთვის მარტივად გასაგები და დასამახსოვრებელი იყო; ეცადეთ გაკვეთილი იყოს მაქსიმალურად ინტერაქტიური და იზრუნეთ მოსწავლეების სრულფასოვან ჩართულობაზე; საჭიროების შემთხვევაში (მაგ. ქცევითი აშლილობის დროს) გაკვეთილის პროცესში და მის მიღმაც, გამოიყენეთ მოსწავლის/მოსწავლეების ოჯახის წევრების მხარდაჭერა (მშობელი, და ან ძმა). სხვა შემთხვევაში უმჯობესია მოსწავლე იმყოფებოდეს ოთახში მარტო; საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლის ოჯახის წევრებს სთხოვეთ თავი შეიკავონ ნეგატიური ფორმის რეპლიკებისგან და მაქსიმალურად შეუწყონ ხელი მათ ინკლუზიას; არ თქვათ უარი მოსწავლის პასიური ფორმით

ჩართულობაზე, რადგან ცეკვა არის ქცევა, რომელიც პოზიტიურ გავლენას ახდენს მოსწავლის ემოციურ მდგომარეობაზე, ყურების დროსაც კი; გაკვეთილის წარმოებისას აქტიურად გამოიყენეთ ვიდეო და ფოტო პრეზენტაციები, რათა უფრო შთამბეჭდავი და საინტერესო იყოს სასწავლო პროცესი. ეცადეთ, სასწავლო რესურსები გააციფრულოთ და გახადოთ მაქსიმალურად შთამბეჭდავი.

ბიბლიოგრაფია:

- „ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილების“ ვიდეო-ჩანაწერების პირადი არქივი.
- „ინკლუზიური ცეკვის დისტანციური გაკვეთილის ხარისხის კვლევის“ ანკეტები.
- სვიმონიშვილი მ., „COVID-19 და შემლუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებები“, თბ. 2021.
- <https://gyla.ge/files/news/%E1%83%A4%E1%83%9D%E1%83%9C%E1%83%93%E1%83%98/Covid-19%E1%83%93%E1%83%90%20%E1%83%A8%E1%83%A8%E1%83%9B%20%E1%83%9E%E1%83%98%E1%83%A0%E1%83%97%E1%83%90%20%E1%83%A3%E1%83%A4%E1%83%9A%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98.pdf>

Ana Ghviniashvili,
Shota Rustaveli Theater and Film Georgia State University,
Ph.D student
Scientific supervisor – Assoc. Professor Ekaterine Geliashvili

INCLUSIVE DANCE DISTANCE LESSON MODEL QUALITY RESEARCH

Abstract

*Keywords: Inclusive Dance Lesson Model, COVID 19 Pandemic,
Distance Learning*

Misconceptions, stigmas and negative preconceptions about the dancing abilities of people with disabilities and children are common in society. People with disabilities often become victims of discrimination and are restricted from their legitimate right to teach dance. In response to this challenge, an „innovative model of inclusive dance lessons was developed“.

In 2020, during the COVID 19 pandemic, in order to reduce the physical and psychological harm of people with disabilities, a research project was implemented at the Shota Rustaveli State University of Theater and Cinema: „A guest at a distance lesson of inclusive dance“, which showed extraordinary results during the implementation of the project and in the subsequent period. This is confirmed by a quality study of an inclusive dance lesson model.